

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna šte. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po 2 Din od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Jugoslovanski kraljevič.

Ljubljana, 7. septembra.

Rodil se je kraljevič Srbov, Hrvatov in Slovencev. Oficijelno nam ga oznanja manifest Nj. Vel., ki se glasi:

»Mojemu dragemu narodu!

Njeno Vel. kraljica Marija je danes zjutraj, 6. septembra 1923, porodila živo moško dete, ki postaja po določilih člena 56. državne ustave Moj naslednik prestola kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev z vsemi pravicami, ki mu pristojajo po ustavi in zakonih države. Ko objavljamo to radostno vest dragim Srbom, Hrvatim in Slovincem ter vsem ostalim državljanom kraljevine, jim pošiljamo svoj kraljevski pozdrav!

Beograd, na kraljevskem dvoru, 6. septembra 1923.

Aleksander I. I. r

Podpisi ministrov.

Jugoslovanski narod to in onstran meja je z radostjo v srcu sprejel vest, da se je v rodovini Karadžorževićev rodil

naslednik velikega deda — Osvoboditelja jugoslovanskih narodov izpod tujega jarma.

Naj mu Rojenice ob zibelki podelijo plemenite lastnosti kraljevskega očeta in dušo ter stremiljenja velikega deda, da bo prežet z istim duhom ljubezni do neosvojenih jugoslovanskih bratov, kakor je bil On. Usoda naj mu bo mila, da stvorj našo državo močno in edino, to je molitev tisočero in tisočero src ob Njegovem rojstvu.

S tem bo izpolnjena velika Njegova misija in uslišana želja našega najbednejšega naroda, ki mu ni dano deliti danes z nami svojih čustev, iz katerega src se pa čuje danes samo en vzklík, ki je enako iskren kakor globok — rodil se je kralj Matjaž!

Tiho si stiskajo mimoidoči roke, brez besede; v njih srcih pa vlada najpopolnejša harmonija, ker zavedajo se velikega in važnega trenutka.

Naj živi jugoslovanski kraljevič!

Dvoje lepih uspehov UJU pri uvrstitvi učiteljstva v pragmatiko.

Po dolgotrajni borbi in delovanju vodstva, v prvi vrsti predsedstva UJU, našega neumornega tov. Milutina Stankovića, potom učiteljev - poslancev, »Narodne Prosvete« in osebnih intervencij in vlog pri ministru prosvete, v zakonodajnem odboru, v skupščini in javnosti, se je iz vsega mizernega položaja posrečilo za učiteljstvo v zadnjem trenutku doseči vsaj ta uspeh, da se je ohranila učiteljstvu stalnost in ni tudi učiteljstvo z drugim uradništvom vred postavljeno za tri leta na razpoloženje.

Pravkar smo prejeli poročilo o drugem uspehu UJU, t. j. o izvedbi naše zahteve, ki smo jo stavili na kongresu UJU v Ljubljani, da naj se učiteljstvo ne uvrsti samo do druge grupe položajnih plač, temveč naj ima pravico, da pride tudi v prvo grupo položajnih plač. Uspeh je zaenkrat dosežen samo v ministru prosvete, toda kdor pozna agilnost, odločnost in vztrajnost našega predsedstva UJU ter z ozirom na upoštevanje, ki so ga naše upravičene zahteve našle v ministru prosvete, ta ne dvomi, da bodo osvojene naše zahteve tudi pri zadnji, skupni redakciji uredbe.

Podrobno poročilo iz Beograda slove: V vseh ministrstvih so izdelani predlogi za izvršilno uredbo k členu 11. zakona o državnih činovnikih, po katerem se imajo vse stroke državnih uradnikov razvrstiti na kategorije in grupe položajnih plač.

Ves ta posel se mora izvršiti najdalje v roku dveh mesecev od dne, ko stopi ta zakon v veljavo. Uredba o razvrstitvi ima takoj stopiti v veljavo, a narodni skupščini se predloži za uzakonjenje takoj, ko se ista sestane k rednemu zasedanju za leto 1923/24.

Na osnovi člena 11. zakona o činovnikih je vsako ministru izdelalo predlog za razvrstitev uradništva svojega resorta. Ta posel je izvršen tudi v ministru prosvete od posebne komisije, ki jo vodi pomočnik ministru prosvete gosp. dr. Sv. Stevanović.

G. dr. Stevanović je pokazal ob tej priliki polno uvaževanje napram našemu Udruženju in je želel, da se predlog o razvrstitvi učiteljstva izvrši sporazumno s predstavniki UJU. Povodoma tega je naše Udruženje 30. avgusta preko preds. Pov. UJU v Beogradu tov. Milana Popovića, predalo ministru pismen predlog, v katerem je izneslo naše načelne zahteve v pogledu tega posla, skladne z našimi željami in odločbami na III. skupščini in kongresu v Ljubljani.

9. t. m. je povodom tega sprejel pomočnik ministru prosvete g. dr. Sv. Stevanović ponovno predsednika našega Udruženja in mu ob tej priliki predložil izdelan predlog za razvrščanje učiteljstva na plače po novem zakonu.

Po tem predlogu bi se imelo izvršiti razvrščanje prosvetnih uradnikov II. kategorije v pogledu položajnih plač po na-

čelih, kakor so označena v opombi razpredelnice, ki jo prinašamo na drugem mestu.

Odnosno na osnovne plače se razvrščajo uradniki v smislu člena 47. zakona po letih službe na 10 stopenj, računajoč, da traja služba v vsaki stopnji tri leta, tako da se po dovršenem 27. letu službe doseže najvišjo stopnjo osnovne plače.

V smislu pismenega predloga UJU je predsednik našega Udruženja izjavil pomočniku ministru prosvete g. dr. Sv. Stevanoviću, da bi bilo potreba predlog izmeniti v toliko: da bi vsi sedanji stalni učitelji po dokončanem 15 letu službe z ozirom na člen 57. zakona o činovnikih,

bili uvrščeni v prvo grupo II. kategorije. Definitivno se ta zahteva še ni rešila, a pade odločitev v teku teh dni.

Predlogi vseh ministrstev bodo takoj oddani komisiji v ministru za izjednačenje zakonov, v katero pride kot zastopnik ministru prosvete gosp. dr. Svetolik Stevanović.

Mi hočemo delovati nadalje na tem vprašanju. Ob tej priliki moramo reči samo to, da je to edina prilika, da se potom te uredbe pomaga učiteljstvu v materialnem pogledu in da se izgubi razpoloženje, ki se ga je izzvalo med učiteljstvom z neupoštevanjem učiteljskih zahtev ob priliki izvršitve zakona s tega.

—k.

Uvrstitev učiteljstva z ozirom na osnovne in položajne plače ter stanarino po uradniškem zakonu.

II. kategorija.*

Službeno leto	Osnovna plača Din	Položajna plača Din	Stanarina Din	Skupaj Din	Opomba:
1.	3.000	1.920	1.200	6.120	učit. brez II. izp. — pisarji, knjigovodje, — začas. predmetni učit. po gimn. z 10 % dod. po čl. 7. zak.;
2.	"	"	"	"	
3.	"	2.640	"	6.840	
4.	3.720	"	"	7.560	
5.	"	"	"	"	učitelji izpod 7 let službe — pisarji in knjigovodje;
6.	"	"	"	"	
7.	4.440	3.600	1.500	9.540	
8.	"	"	"	"	se zahteva 7 let službe: učitelji — pisarji min. prosvete s srednjo šolo, knjigovodje — učitelji večin po sred. šolah s 7. leti službe;
9.	"	"	"	"	
10.	5.160	"	"	10.260	
11.	"	"	"	"	
12.	"	4.800	"	11.460	
13.	5.880	"	"	12.180	
14.	"	"	"	"	se zahteva 12 let službe: učitelji — sekretarji min. prosvete iz vrst učit. — šol. nadzorniki z 12. leti službe — učit. večin iz srednjih šol;
15.	"	"	"	"	
16.	6.600	"	1.800	13.200	
17.	"	"	"	"	
18.	"	"	"	"	
19.	7.320	"	"	13.920	
20.	"	6.600	"	15.720	
21.	"	"	"	"	
22.	8.280	"	"	16.680	
23.	"	"	"	"	šefi min. odd. (računovodstva in statistike), referenti iz vrst učiteljstva, šef kabineta ako je iz vrst učit. — šolski nadzorniki preko 15 let službe — učitelji z izvršeno učit. šolo in z izpitom (viš. žen. šola, bogoslovje, učiteljšče) s preko 20 let službe — glavni arhivar in učitelji večin v srednjih šolah s preko 20 let službe.
24.	"	"	"	"	
25.	9.240	"	"	17.610	
26.	"	"	"	"	
27.	"	"	"	"	
28.	10.440	"	"	18.840	
29.	"	"	"	"	
30.	"	"	"	"	
31.	"	"	"	"	
32.	"	"	"	"	

Pri sameh je nekaj odbitka. Družinski očetje prejajo poleg tega še od vsakega otroka: do 6 let starosti 360 Din, do 12 let 600 Din, nad 12 let starosti 960 Din letno. Uredba o draginskih dokladah je dosedaj še neizpremenjena v veljavi.

* To so samo podatki II. kategorije ter ne tičejo čina III. kategorije, kamor spadajo učit. žen. roč. del in zabavilje otroških vrtcev.

LISTEK.

H. DRUŽOVIČ:

Reformne težnje glede šolskega pevskega pouka.

»Da, glava, glava, go-spoda moja! ali poleg glave tudi srce. Ne glava sama, ne srce samo; glava in srce v pravem ravnotežju, v lepem soglasju: to stopraj je človek po božji podobi in po volji božji!«

Te besede je zapisal naš Stritar morda pred pol stoletjem. Od te dobe slišim o pomenu srčne kulture najrazličnejše besede in zahteve, in vendar ostane vse lepo v starem tiru: naša šolska odgoja ima še zmiraj značilno potezo intelektualnega pouka! Uprav v sedanji dobi se naglašja preroditev naroda v smislu povzdige moralnega nivoja; priporočajo se v ta namen sredstva, ki bi imela pospeševati pravstveno kulturo najširjih mas.

Premalo pa se pri tem uvažuje velik pomen odgoje na podlagi umetnosti oziroma odgojo k umetnosti. Faktum je, da estetska odgoja v veliki meri podpira pravstveno odgojo. Kogar n. pr. razveseljujejo umetniški umotvori in kdor zna gledati prirodne lepote s paznim očesom, ta se bode gotovo tudi v svojem delovanju in hotenju ravnal po načelih, ki niso v nasprotju z njegovimi nazorji o prirodi in o lepoti. Z drugimi besedami: on bo dober in plemenit človek. Umetnostni predmeti, in to so ravno tako predmeti upodabljalne kakor tudi muzičke umetnosti, vsebujejo torej predvsem odgojevalne momente; ker imajo svoj izvor v človeškem čustvenem življenju, uplivaajo tudi v večji meri na čustveno razpoloženje. Kakor je učitelj, tako je ustvarjajoč umetnik odgojitelj naroda. Osobito v sedanji materialistični dobi bo treba polagati našim predmetom kar največ pažnje; pomagajo naj spraviti naše notranje življenje spet v ono ravnotežje, ki je potrebno pri vsaki harmonski odgoji. Materialistično stremiljenje naj dobi nekaj protiutež v večji izobrazbi srca ali z drugimi besedami: v

ustvaritvi celega človeka! V drugih kulturnih državah, ki so bile prizadete po vojnih posledicah, se tudi že javljajo preosnove, ki stremijo po večji estetski in ž njo neposredno zvezani etiški naobrazbi šolske mladine. Tako je n. pr. izdalo prusko prosvetno ministru v l. 1919. naredbo, da se morajo v srednješolskih zrelostnih spričevalih zabeležiti izredna znanja v umetniških predmetih; ta se morajo potem upoštevati pri presojevanju zrelosti. V Belgiji so spet uvedli na učiteljskih semeniščih zraven glasbenih razredov še sinfoniške razrede, v proizvajanju večjih orkestralnih skladb. Uvedeni so vsi instrumenti velikega orkestra. Razen tega obstoje še popolni pevski razredi za proizvajanje večjih vokalnih skladb. (Gl. poročilo v »Stimme« III., 6).

Ker se v hipu pri nas sestavljajo učni načrti za posamezne šolske kategorije, bo koristno, da si ogledam sedanje stališče naših predmetov v okvirju označenih reformnih predlogov. Naletimo namreč v tem oziru na veliko razliko in treba bode obravnavati posamezne šolske kategorije ločeno.

1. Srednje šole. Načrt je izdelala komisija za izdajo načrta zakona o srednjih šolah v Beogradu. (Objavljen v »Glasniku« proforskega društva).

Po tem načrtu se glasi smoter srednješolskega pouka:

Čl. 1. »Zadatak je srednje škole, da skladno razvija sposobnosti učenika, da im da nacionalno i više opšto obrazovanje.« (K harmonski odgoji spada zraven umstvene, še estetska in etiška odgoja. Smoter srednje šole vsebuje torej tudi umetniško naobrazbo naše mladine).

Čl. 72. Vrste nastavnikov.

Redovni su nastavnici srednjih škola: a) za naučne predmete: direktori, direktorski pomočnici, profesori i supleniti;

b) za crtanje i muziku: profesori i supleniti, učitelji i privremeni učitelji;

c) za ostale veštine: učitelji i privremeni učitelji.

(Zraven naučnih predmetov imajo tudi umetniški predmeti svoje mesto in »crtanje i muzika« se ne štejeta med takozvane veštine, kar odgovarja tudi or-

Slovaški list o kongresu UJU v Ljubljani.

Ugledni češkoslovaški publicist J. Hudeček je priobčil te dni v »Bratislavskih Novinah« članek, v katerem omenja tudi kongres jugoslovenskega učiteljstva v Ljubljani in stike češkoslovaškega in jugoslovenskega učiteljstva vobče. Učiteljstva se dotiče v sledečih odstavkih:

Lani je bil nepozabni zlet jugoslovenskega Sokolstva v Ljubljani, letos pa v dnevi 4. do 6. avg. kongres jugoslov. novinarjev, učiteljev in študentov. Divna misel slovaške in specijelno češkoslovaško-jugoslovenske vzajemnosti nahaja tu navdušen sprejem in moramo priznati, da stoji (Ljubljana) v marsikaterem oziru nad Prago.

Ljubljani gre čast, da je enkrat v letu združila vse značajne in trezno misleče ljudi, in sicer činitelje, ki so v vsaki državi najvažnejši: učitelje, novinarje in študente.

V Ljubljani je bil ustanovljen prvi odbor jugoslovensko-češkoslovaške lige,

tu se realizira jugoslovensko-češkoslovaška konvencija, pripravlja se učiteljska in študentska konvencija. Tu se polagajo temelji praktične slovaške vzajemnosti, ki je v bodočnosti neobhodno potrebna za ohranitev naše eksistence.

Naši Slovaški in posebej Bratislavi pa pripada v tem delovanju častna vloga, da tvori z bližnjim slovenskim Mariborom spojiteljski most. Naša prva dolžnost je, da stvorimo idejni koridor, ker nam mirovna pogodba ni dala pravega koridora.

Naučno potovanje Slovaške učiteljske zveze v Jugoslavijo dokazuje, da vlada na Slovaškem veliko razumevanje tega delovanja, uprav bratski sprejem udeležencev v Jugoslaviji pa docela upravičeno nado, da bosta slovaška Bratislava in slovenski Maribor dva močna stebra kot zveza med severnimi in južnimi Slovani.

Izpremembra pravil UJU na glavni skupščini oziroma kongresu v Ljubljani.

(Objava sejnega zapisnika.)

Izabrani Odbor sastao se u sednici dne 5. avgusta u 7 sati u veče i konstituisao se kako slijedi:

Predsjednik: Anton Gnus, Izvestitelj: Lj. Krajačić.

Nakon što je pročitan prijedlog Gl. Odbora o izmeni Pravila i svestrano raspravljeno predlažu se skupščini na promjenu sledeći članovi Pravila, koji imaju da glase:

Čl. 2. Cilj je udruženja, da udruženom snagom svih učitelja naše kraljevine radi na napretku osnovne nastave i narodnoga prosvjećivanja, da nastoji oko učvršćivanja duhovnog jedinstva svih delova našega naroda i štiti moralne i materijalne interese učiteljstva.

Čl. 11. Glavni Odbor je Izvršni i Upravni:

a) Izvršni Odbor čine: predsjednik, dva podpredsjednika, glavni tajnik i osam članova.

b) Upravni Odbor čine pored ovih poverenici sa svojim tajnicima, 15 članova iz svih krajeva Kraljevine i 6 njihovih zamenjenika. Blagajnik i urednici učiteljskih listova mogu po naročitoj potrebi biti van Gl. Odbora.

Čl. 14. U užem savjetu Povereništva jesu: 12 članova i 3 zamenjika. Članovi Upravnog Odbora Povereništva biraju između sebe predsjednika, podpredsjednika, tajnika, blagajnika i urednika pokrajinskog glasila; no blagajnik i urednik pokrajinskog glasila mogu po ukaznoj potrebi biti i van povereništva.

Čl. 16. U slučaju da koji od članova Gl. Odbora ili Povereništva da ostavku u toku godine, to će mesto popuniti zamenik po redu izbora.

Ako bi ostavku dao koji od časnika (isključivo: predsjednik, podpredsjednik), onda će Gl. Odbor, odnosno Uprava Povereništva, na njegovo mesto iz svoje sredine izabrati jednoga od članova Gl. Odbora odnosno Povereništva, a ako časnik daje ostavku ne samo na položaj, koji je zauzimao u Gl. Odboru odnosno Povereništvu, no i na članstvo u istom.

Vestnik mešćanskih šol.

—c Ukinjenje mešćanske šole v Murški Soboti. Na ukaz ministrstva se je moral ukiniti prvi razred na mešćanski šoli v Murški Soboti, vključu temu, da je dovoljno število otrok prijavljenih za šolo.

organizacijskemu načrtu srbskih učiteljišč, po katerem se smatrajo naši predmeti kot enakopravni učni predmeti).

Čl. 80. Za suplenje muzike može biti postavljen kandidat, koji je položio ispit zrelosti u srednjoj ili njoj ravnoj školi, svršio nastavnički odsek (osam semestra) muzičke akademije ili konservatorija i položio diplomski ispit.

(Izobrazba profesorja umetniškega predmeta odgovarja torej izobrazbi profesorja naučnih predmetov, kar je utemeljeno v enakopravnem stališču umetniških predmetov).

Čl. 82. Za privremenog učitelja crtanja ili muzike može biti postavljen kandidat, koji je svršio najmanje niži tečaj srednje škole, a za tim stekao stručno obrazovanje u Akademiji umetnosti, Muzičkoj Akademiji ili Konzervatoriju ili u kojoj drugoj višoj stručnoj školi za crtanje ili muziku.

(Dalje pril.)

pridom. Z novim zemljepisem za mešćanske šole bomo storili velik korak dalje, saj je prav ta pouk radi nedostatkov v književnem oziru mnogo trpel.

Vestnik zabavlj in učit. ženskih ročnih del ter gospodinjstva

—z Vezenje v ljudski šoli. Vezenje, naša najlepša narodna umetnost, se je zadnji čas po zaslugi naših agilnih tovarišic znatno povzdignilo med našim narodom. Saj je tudi naloga narodne šole, da povrne narodu to, kar mu je bilo odvzeto od naših tlačiteljev v polpretekli dobi. Kdor je obiskal nekaj razstav, ki so jih priredile naše šole, je gotovo opazil težnjo, da se ohrani krajevno-narodni značaj vezenin — pogrešal pa je sistematično razvrstitev. Pouk vezenja se je le malokje gojil v pravem genetičnem redu in tako se prišla na razstavo navadno dela, ki so jih izvršile le posamezne dobre učenke. Ker pa se mora vezenje zopet razširiti med najširše mase našega naroda, bi bilo želeli, da se goji poleg drugih tehnik ženskega ročnega dela tudi vezenje bolj sistematično. Učenke naj bi se poprijele vezenja že takoj v prvih šolskih letih. Ker pa je narodno vezenje vsled različnih vbovov primeroma težavno, je treba, da pridobi deklica pravo spretnost. Te pa ne doseže, če takoj začne z narodnim vezenjem, temveč treba je vaditi vsak vboj posebej in pozneje šele v medsebojni zvezi. Gleda se naj pa takoj na uporabnost predmetov, zato je predvsem potrebno, da se opusti dolgočasno poskušanje na takozv. jezikih in traki. Deklica bo dobila šele takrat veselje do vezenja, če bo lahko svoj izdelek takoj uporabila n. pr. kot prtiček v domači hiši. Tudi starše bo pridobila šola s tem in raje bodo odpirali svoje možnosti, kajti naš človek je pač vedno le praktič. Gotovo je bil to tudi namen našega prvega narodnega zavoda za vezenje, ki ima razstavljene svoje izdelke v dveh izložbah tvrde I. C. Mayer (pri franciskanskem mostu). Umetnost bi bilo, da si ogledajo naše agilne tovarišice te izdelke oziroma predtiskarije, ki so razvrščene za delo od nižje do višje stopnje genetično. Zavod bo gotovo ustregel vsem željam naših šol ter bo izvrševal skupna naročila predtiskarij s primernim popustom.

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

—t Na državni kmetijski šoli na Grmu v Novem mestu se prične novo šolsko leto s pričetkom novembra t. l. Prošnje s prilogami je vlagati do 20. septembra t. l. pri ravnateljstvu, ki daje tudi vsa potrebna pojasnila.

—t Gospodinjstva šola v Šmihelu pri Novem mestu prične s poukom dne 15. oktobra. Tečaj traja do 15. aprila. Prošnje za sprejem je vlagati pri ravnateljstvu šole do 20. septembra t. l. Prošnjam je priložiti rojstni list, zdravniško spričevalo in zadnje šolsko spričevalo. Potrebna pojasnila daje ravnateljstvo.

Splošne vesti.

— Razpored šolskih nadzornikov. V ministrstvu prosvete delajo na razporedu šolskih nadzornikov za vso kraljevino. Razpored šolskih nadzornikov se bo izvršil, ko se zaslisi prosvetni svet, in sicer v smislu sklepa, ki je bil napravljen na učiteljskem kongresu v Ljubljani. Hkrati se bodo zamenjali oni šolski nadzorniki, za katere se je ugotovilo, da so svoj položaj zlorabljali.

— Minister prosvete je pridobil člana Glavnega Odbora UJU iz Zagreba tov. Blaža Stetića, učitelja za delovanje pri Poverjenstvu UJU v Zagrebu.

— Ustanovitev učiteljišča v Prilepu. V Prilepu v južni Srbiji se prihodnji mesec otvori novoustanovljeno učiteljišče. Z ustanovitvijo tega zavoda se bo zadoštilo nujni potrebi, ker je bilo doslej v celi južni Srbiji le eno učiteljišče, in sicer v Skoplju.

— Osnovno šolstvo v Hercegovini. V prošlem šolskem letu je bilo v Hercegovini 117 ljudskih šol, v katere je zahajalo 13.947 učencev; ena šola pride na 2150 prebivalcev. 12.000 otrok je bilo še vedno brez šolskega pouka. Otvoriti bi se moralo še 105 novih šol, da bi vsi šolobvezni otroci mogli biti deležni šolskega pouka!

— Poročil se je v nedeljo dne 2. septembra g. Milan Tominec, sodnik v Slovenjgradcu s tovarišico Lojzko Arnečičevo, učiteljico istotam. Čestitamo!

— Iz konjiškega okraja. S 1. septembrom je izgubil naš okraj dva vrla tovariša Kristino in Ludovika Petriča. V nekdanjem nemčurskem trgu Konjice sta imenovana 13 oziroma 12 let kot takratna edina slovenska učitelja vcepljala mladini narodno zavest. Tovariš Petrič je bil član konjiškega orkestra, dober igravec narodnih odrov, tajnik in blagajnik kmetske podružnice ter bolnice Rdečega križa, torej splošno narodno-delaven. Po preobratu je seveda naravno vsak mislil, da bodeta Petričeva vendar poplačana od višjega šolskega sveta in da bode vsaj tovarišici Petričevi podeljeno mesto nadučiteljice na novo ustanovljeni dekliški šoli. Kaj še! Tovariša, v lepem Mariboru pozabita vse to in imejta z novimi učnimi mesti vsaj nekaj zadoščenja.

— Po novem pravilniku za pošto ni dovoljeno na čke itd., ki se pošiljajo kot tiskovine v kuverti, ničesar napisati, ker sicer mora prejemnik plačati kazen. To v ravnanje društvom!

— Umetniške razglednice. Dijaštvo, pa tudi širši inteligenčni sloji češče povprašujejo pri trgovcih po razglednicah, ki bi predstavljale portrete jugoslovanskih velemož — živčih in umrlih — iz vrst pisateljev, pesnikov, glasbenikov, slikarjev, kiparjev, znanstvenikov, politikov, strategov, skratka osebnosti, katerih duševno delo je bilo, oziroma je v kakršnem pravcu že koli za narodni procvet v odlični meri pospešljivo ali odločilno. Da bi ustreglo tej hvalevredni in razveseljivi želji široke javnosti, je prevzelo založništvo »Ažbe« nelahko nalogo, založiti več serij portretnih razglednic, kažočih umetniško izdelane glave jugoslov. odličnjakov. Prva serija — 12 razglednic — je gotova in se je v umetniškem oziru izborno posrečila. Prikazuje te-le može: Slovence: Aškerca, Cankarja, Gregorčiča, Tavčarja, Hrvate: Gaja, Mažuranića, Strossmayerja, Senoaja, Srbe: Karadžića, Petrovića Njegoša, Pašića in Putnika. Ko predajamo to prvo serijo javnosti, se obračamo do višjih šolskih oblasti in šolskih vodstev s prošnjo, da jo mladini priporočé, prosimo pa tudi vse ostale zavode, državne in zasebne urade, narodna društva, tvrde, podjetja in najširše občinstvo sploh, naj pridno segajo po res krasnih razglednicah domačega izvora, da pomorejo po svojih močeh jugoslovanski umetnosti do razmaha, založništvu pa do dosege vzgojno-humanitarnih ciljev, ki si jih je postavilo. (Založništvo se je namreč obvezalo prispevati najbolj potrebnim dijaškim kuhinjam 5 odstotkov celokupnega čistega dobička). Omenjamo, da so originali izvršeni od domačega slovenskega umetnika in reprodukcija pa istotako od domače tiskarne. — Razglednice so zelo ceno in prikladno učilo za šole.

— Plesničar-Grum: Zemljepis Jugoslavije I. del. — Slovenija — gradivo za 4. šolsko leto — je dotiskan v Učiteljski tiskarni, nakar cenj. učiteljstvo opozarjamo. Knjiga je odobrena od poverjenišтва prosvete v Ljubljani in je najmodernejša izdaja te vrste. Opremljena je poleg bogate vsebine še s potrebnimi zemljevidi in slikami Slovenije ter bo nudila učiteljsstvu in učencem mnogo olajšave pri obravnavi zemljepisne snovi naše ožje domovine. Ker ustreza ta knjiga vsem modernim zahtevam metodike tega pouka, jo cenjenemu učiteljstvu kar najtopleje priporočamo.

— Zemljepis slovenskega ozemlja za učence 4. šolskega leta, spisal ravnatelj M. Pirc, je dobil predaprobačijo. Imenovana knjižica je v tisku Mariborske tiskarne in izide v najkrajšem času, na kar opozarjamo vodstva osnovnih šol; krasilo jo bo več lepih slik naše ožje domovine. V teku enega meseca izide tudi Ročni zemljepis slovenskega ozemlja, ki ga je priredil tudi ravnatelj M. Pirc, risal pa Slavoj Dimnik. Tako zemljepis kakor ročni zemljepis bosta omogočila v novem šolskem letu uspešen pouk zemljepisa v 4. šolskem letu osnovnih šol, zlasti ker bo cena obeh zmerana.

— Jugoslovanske univerze. V Jugoslaviji imamo tri univerze: v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani ter dve fakulteti: pravno v Subotici in filozofsko v Skoplju. Tudi Sarajevo zahteva filozofsko fakulteto. Beograjska univerza ima naslednje fakultete: pravno s približno 2500 slušatelji, filozofsko s 1600, tehniko s 1000, medicinsko s 300, agronomsko s 160 in pravoslavno teološko fakulteto s 177 slušatelji. O frekvenci ljubljanske univerze v prošlem študijskem letu smo že poročali. Juridčna fakulteta v Subotici je imela letos 440, filozofska fakulteta v Skoplju pa 78 slušateljev. Najpopolnejša je zagrebška univerza, ki ima pravno, filozofsko, medi-